

Naar een doeltreffend en doelmatig NSP

Robert Baayen, Petra Berkhout, Jeroen Candel, Anne van Doorn, Annemiek Eweg, Jakob Jager, Allard Jellema, Roel Jongeneel

WENR / WEcR / WU-Bestuurskunde

Aanleiding

- Context:
 - Nieuwe GLB vervangt inkomenssteun als leidend principe door doelrealisatie: economisch, ecologisch, sociaal
 - Vergroeningscomponent (30%) vervalt, nu ecoregeling (brug tussen 1^e/2^e pijler)
 - Flexibeler instrumentarium
- Vraag LNV:
Hoe kunnen GLB-middelen in NSP zo worden ingezet dat daarmee zoveel mogelijk doelen worden gerealiseerd?

Naar een doeltreffend en doelmatig Nationaal Strategisch Plan

Effectenanalyse van beleidsvarianten voor de Nederlandse invulling van het nieuwe GLB

Robert P. Baayen, Petra Berkhout, Jeroen J.L. Candé, Anne M. van Doorn, Annemiek Y. Eweg,
Jakob H. Jager, Allard Jellema, Roel A. Jongeneel

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Nog steeds twee pijlers, maar anders

■ Eerste pijler

- Rechtstreekse betalingen
- Herverdeling
- Ecoregeling (25%)

■ Tweede pijler

- ANLb
- Compensatie voor beperkingen (Art. 66, Art. 67)
- LEADER, samenwerking, kennis, innovatie

Opgaven en interventies

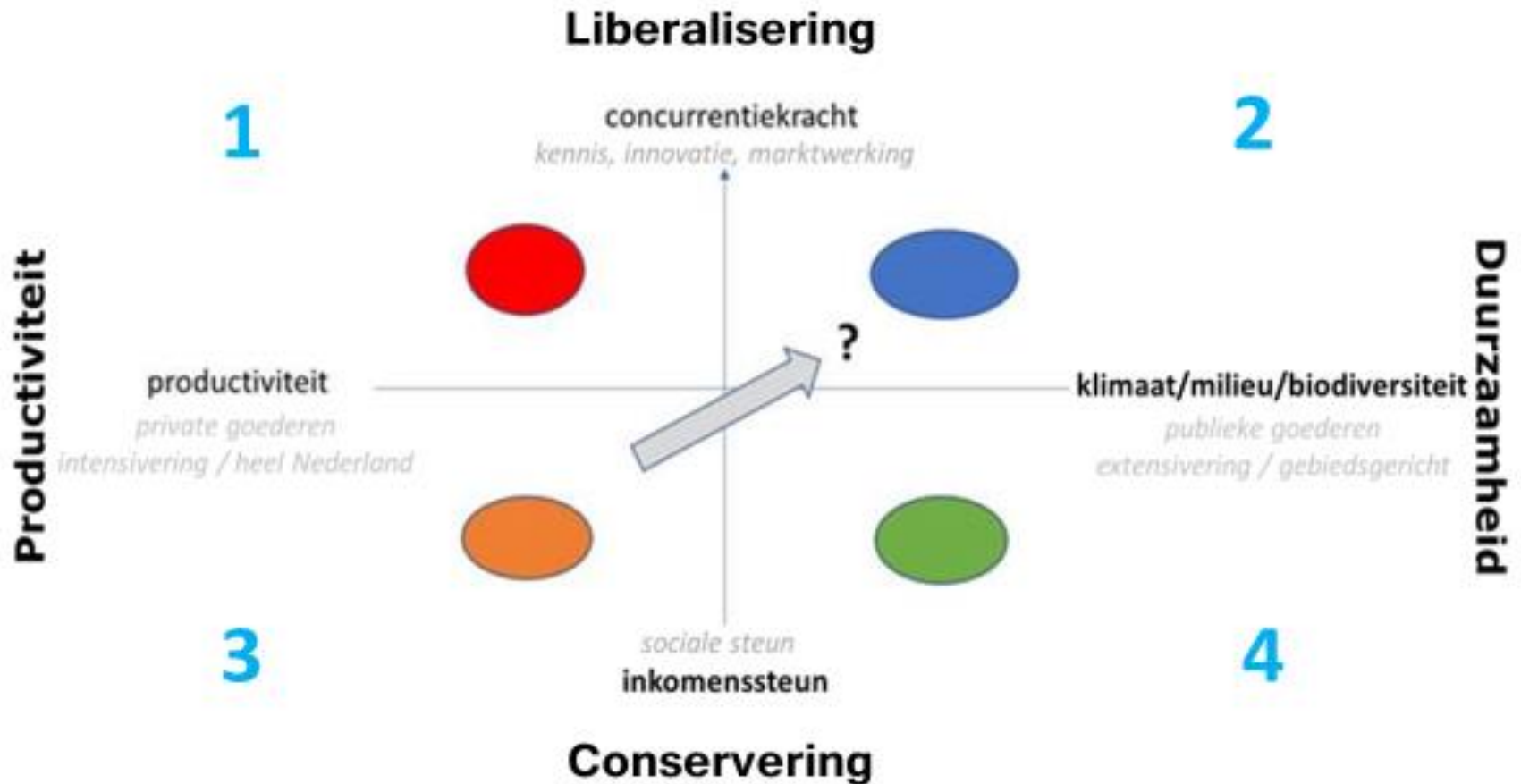
economie

ecologie

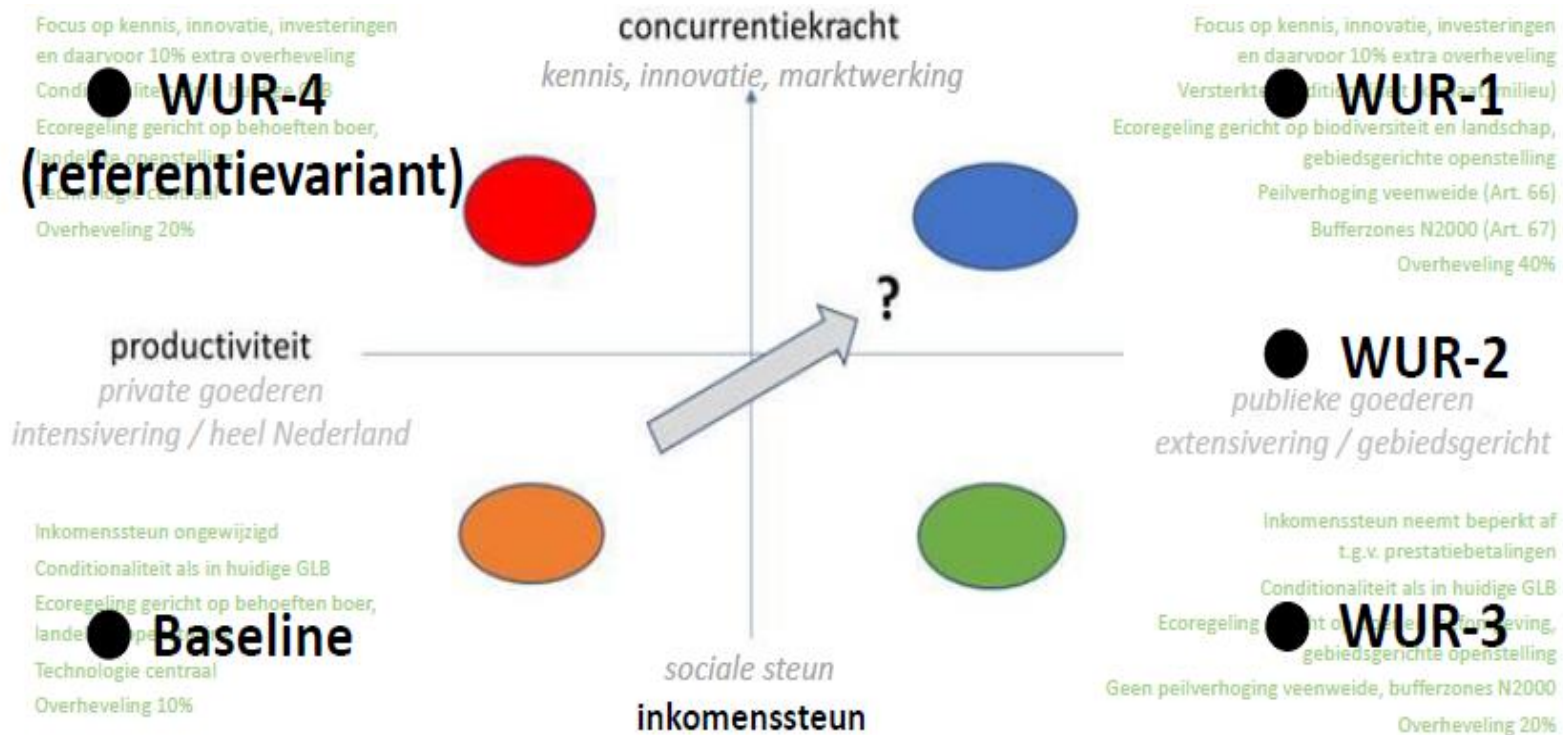
sociologie

Specifieke doelstelling uit de Verordening	Kernopgave	1 ^e pijler										2 ^e pijler					
		Basisinkomenssteun (Art. 17, 18)	Conditionaliteit (Art. 11, 12)	Differentiatie basisinkomenssteun (Art. 18.2)	Aanvullende hervordelingssteun (Art. 26)	Steun jonge boeren (Art. 27)	Gekoppelde steun (Art. 29-32)	Sectorale steun (Art. 39-63)	Ecoregeling (Art. 28)	Beheersverbintenissen (Art. 65)	Gebieden met natuurlijke handicaps (Art. 66)	Gebieden met beperkingen KRW, VHR (Art. 67)	Investerings (Art. 68)	Vestigingssteun jonge landbouwers (Art. 69)	Risicobeheer (Art. 70)	Samenwerking (Art. 71)	Kennisuitwisseling, innovatie, advies (Art. 72)
a Inkomenssteun	1. Leefbaar inkomen	■			■												
	2. Risicobeheer																
	3. Veerkracht																
	4. Investerings																
b Concurrentiekracht	5. Ondernemerschap																
	6. Duurzame productie																
	7. Transparantie/vraag																
c Positie in keten	8. Samenwerking keten																
	9. Korte ketens																
d Klimaat	10. Veehouderij																
	11. Veenweide																
	12. CO2 bodem																
	13. CO2 bos/houtwallen																
	14. Klimaatadaptatie																
	15. Waterbeheer																
e Milieu	16. Stikstof																
	17. Nutriënten																
	18. Gewasbescherming																
	19. Duurzame bodems																
f Biodiversiteit etc.	20. Soorten/habitats																
	21. Landsch./ecosyst.d.																
G Jonge boeren	22. Jonge boeren																
h Plattelandsontwikkeling	23. Bio-economie																
	24. Cultuurlandschap																
	25. Sociale cohesie																
	26. Imago																
i Veilig etc. voedsel	27. Dierenwelzijn																
	28. Reststromen																
	29. Alternatieve Indbw.																
Kennis en innovatie	30. Kennis/innovatie																

Beleidsvarianten

Beleidsvarianten

Beleidsvarianten

■ WUR-1

- Landelijk geregelde **peilverhoging veenweide** en 250-m-brede **bufferzones N2000** (+ compensatie)
- Hogere conditionaliteit
- Extra geld **kennis, innovatie**

**40%
overheveling**

■ WUR-2

- Landelijk geregelde **peilverhoging veenweide** en 250-m-brede **bufferzones N2000** (+ compensatie)
- Verder vrijwilligheid
- Geen hogere conditionaliteit

**30%
overheveling**

■ WUR-3

- Geen landelijke geregelde peilverhoging / bufferzones N2000
- Uitsluitend vrijwilligheid
- **Verdubbeling ANLb**
- Geen hogere conditionaliteit

**20%
overheveling**

**Baseline: 10%
overheveling**

	GLB 2020	Baseline	WUR-1	WUR-2	WUR-3	WUR-4
Eerste pijler	732,0	717,0	717,0	717,0	717,0	717,0
Overheveling (af)	10%	10%	40%	30%	20%	20%
	73,2	71,7	286,8	215,1	143,4	143,4
Bruto inkomenssteun	658,8	645,3	430,2	501,9	573,6	573,6
Ecoregeling (30%)	179,6 ⁴	193,6	129,1	150,6	172,1	172,1
Netto inkomenssteun	461,2	451,7	301,1	351,3	401,5	401,5
Tweede pijler⁵	86,0	73,0	73,0	73,0	73,0	73,0
Overheveling (bij)	73,2	71,7	286,8	215,1	143,4	143,4
Doel overheveling: kennis en advies, productieve investeringen, samenwerking, risicobeheer, LEADER			71,7			71,7
Doel overheveling: ANLb, niet-productieve investeringen		71,7	215,1	215,1	143,4	71,7
Nieuw totaal		144,7	359,8	288,1	216,4	216,4
Kennis en advies		2,2	9,7	2,2	2,2	9,7
Jonge landbouwers		14,0	14,0	14,0	14,0	14,0
Productieve investeringen		5,7	25,1	5,7	5,7	25,1
Niet-productieve investeringen		16,1	19,5	19,5	30,0	16,1
ANLb	77,0	66,8	66,8	66,8	124,6	66,8
Peilverhoging veenweide (Art. 66)		0	40,0	40,0	0	0
Bufferzones Natura 2000 (Art. 67)		0	100,0	100,0	0	0
Samenwerking		2,7	11,9	2,7	2,7	11,9
Risicobeheer		6,9	30,4	6,9	6,9	30,4
LEADER		3,6	15,8	3,6	3,6	15,8
Water internationale doelen		20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Technische bijstand		3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Overig		3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Totaal kennis en advies, productieve investeringen, samenwerking, risicobeheer, LEADER		21,1	92,8	21,1	21,1	92,8
Totaal ANLb, niet-productieve investeringen, water internationale doelen		102,9	246,3	246,3	174,6	102,9
Netto inkomenssteun	461,2	451,7	301,1	351,3	401,5	401,5
Elindtotaal kennis etc.		21,1	92,8	21,1	21,1	92,8
Elindtotaal groene doelen (beide pijlers samen)	256,6	296,5	375,4	396,9	346,7	275,0
Overig		20,7	20,7	20,7	20,7	20,7
Totaal GLB (excl. sectorale steun)	818,0	790,0	790,0	790,0	790,0	790,0

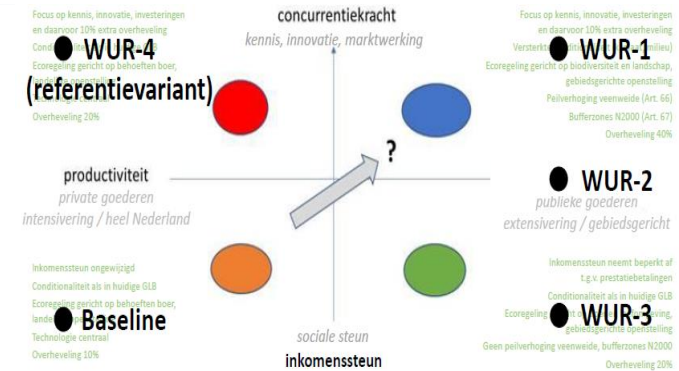
Samenvatting resultaten

	Baseline	Beleidsvarianten			Referentie
		WUR-1	WUR-2	WUR-3	
Overheveling	10%	40%	30%	20%	20%
Kennis en innovatie	+	+++	+	+	+++
Afname gemiddelde inkomen t.o.v. nieuwe baseline voor alle bedrijven samen		€ 4.300	€ 3.000	€ 1.500	- € 600
Verandering bedrijfsinkomen		-4,8%	-3,4%	-1,7%	+0,7%
Emissiereductie	0,19-0,32 Mton CO ₂ -eq	1,41-2,00 Mton CO ₂ -eq	1,36-1,93 Mton CO ₂ -eq	0,29-0,41 Mton CO ₂ -eq	0,18-0,31 Mton CO ₂ -eq
Realisatie opgave Klimaatakkoord veenweide en landbouwbodems	17%	113%	110%	23%	16%
Realiseerbaar areaal 250 m brede bufferzones rond N2000-gebieden	2%	100%	100%	10%	2%
Realiseerbaar areaal versterking biodiversiteit en landschap	127.305 ha	297.324 ha	300.499 ha	202.896 ha	123.016 ha

T.o.v. Klimaatakkoord en Natura2000

- Varianten WUR-1 en WUR-2 blijken te voldoen aan de afspraken van het Klimaatakkoord, namelijk een emissiereductie van 1,0 Mt CO₂-eq in de veenweide en 0,4-0,6 Mt CO₂-eq koolstofvastlegging in landbouwbodems. Varianten WUR-3, WUR-4 en de baseline komen daar niet bij in de buurt.
- Varianten WUR-1 en WUR-2 maken het mogelijk om een 250 m brede bufferzone rond de Natura 2000-gebieden te realiseren om de milieudruk op die gebieden te verlichten. Variant WUR-3 komt slechts tot 14% realisatie daarvan. De realisatie voor referentievariant WUR-4 en de baseline is verwaarloosbaar.

Conclusies

- Inkomenseffecten gemiddeld 2-5%, grote verschillen tussen sectoren
- Alleen WUR1 en WUR2 voldoen aan Klimaatakkoord
- WUR3 levert niet de noodzakelijke doelrealisatie op: grotere budget ecoregeling / ANLb weegt niet op tegen nadelige effect vrijwilligheid
- WUR 2 lijkt de beste keus (maar...)

Enkele aanbevelingen

- Naast GLB-middelen ook nationaal geld nodig
- Gebiedsgericht (óók ecoregeling)
- Compenseer peilverhoging veenweide (Art. 66)
- Compenseer bufferzone N2000 (Art. 67)
- Daarvoor 30% overheveling nodig
- Herverdeling om scheve effecten te corrigeren

Zet in op omslag van GLB als instrument voor gelijke inkomenssteun per hectare voor alle boeren, naar een GLB dat gebiedsgericht oplossingen biedt voor specifieke opgaven en daarbij boeren steunt in gevolgen

Hartelijk dank

Q&A

Contactpersoon:
robert.baayen@wur.nl

